

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра українознавства та гуманітарної підготовки

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми «Медицина»

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради
стоматологічного факультету
Полтавського державного
медичного університету

СИЛАБУС

«ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

(дисципліна нормативна/ вибіркова)

освітньо-професійний рівень

галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
форма навчання
курс та семестр вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський) рівень вищої
освіти

22 Охорона здоров'я
222 «Медицина»
Магістр медицини
Денна
ІІІ курс, VI семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
українознавства та гуманітарної підготовки
Полтавського державного медичного університету

Полтава – 2025

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	- кандидат педагогічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри українознавства та гуманітарної підготовки О.М.Шевченко
Профайл викладача (викладачів)	https://ukrstudy.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	050-087-46-15 Шевченко О.М.
E-mail:	shevchenko.36028@gmail.com
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://ukrstudy.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3/90, із них:

Лекції (год) – 6

Практичні (семінари) (год) – 24

Самостійна робота (год) – 60

Консультації (год) – _____

Вид контролю _____ ПКК

Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни «Основи педагогіки вищої школи» відповідає Цілям сталого розвитку і визначається системою вимог відповідно до норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту, положень ПДМУ та інших нормативних документів.

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі та здобувачі освіти діють відповідно до:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті;

Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету;

Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету;

Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті;

Положення про організацію самостійної роботи студентів у Полтавському державному медичному університеті;

Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету;

Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти ПДМУ;

Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці;

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти;

Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету;

Положення про матеріальне заохочування за успіхи в навчанні студентів Полтавського державного медичного університету.

Усі вищеперелічені документи розміщені на сторінці відділу з науково-педагогічної роботи та організації навчально-наукового процесу ПДМУ

<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenty>

Вивчаючи навчальний предмет «Основи педагогіки вищої школи», студент Університету має право на безпечні й нешкідливі умови навчання, праці та побуту;

якісні освітні послуги;

справедливе й об'єктивне оцінювання результатів навчання;

повагу людської гідності;

захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства й експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди й агітації, що завдають шкоди здоров'ю студента;

безоплатне користування навчальною, науковою базами Університету і бібліотекою в порядку, передбаченому Статутом;

доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності;

відзначення за успіхи в навчанні, науково-дослідній і громадській роботі.

Вивчаючи навчальний предмет «Основи педагогіки вищої школи», студент Університету зобов'язаний:

виконувати вимоги Законів України, інших нормативно-правових актів, Статуту Університету, Правил внутрішнього розпорядку ПДМУ, поважати гідність, права, свободи й законні інтереси всіх учасників освітнього процесу і дотримуватися етичних норм;

виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами й інструкціями;

виконувати вимоги навчального плану в терміни, визначені графіком навчального процесу та індивідуального навчального плану;

дотримуватись академічної доброчесності та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання. Дотримання академічної доброчесності студентом передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного й підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Студент зобов'язаний систематично відвідувати всі види занять з «Основ педагогіки вищої школи», приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу занять; відпрацювати всі пропущені заняття; підтримувати порядок в аудиторіях, навчальних приміщеннях кафедри українознавства та гуманітарної підготовки, дбайливо й охайно ставитися до майна Університету (меблів, обладнання, підручників тощо).

Студентові Університету забороняється:

порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних на те причин; запізнюватися на заняття;

пропускати заняття без поважних причин;

протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача;

користуватись під час занять мобільним телефоном та іншими засобами зв'язку й отримання інформації без дозволу викладача;

займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів і заважати викладачу.

Систематичне відвідування всіх видів навчальних занять обов'язкове.

Викладач пред'являє вимоги до студента при вивченні дисципліни і керується засадами академічної доброчесності. Вимоги можуть стосуватися відвідування занять (неприпустимість пропусків, запізнень і т.п.); правил поведінки на заняттях (активна участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів та ін.); заохочень і стягнень (за що можуть нараховуватися або відніматися бали тощо).

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Основи педагогіки вищої школи» – дисципліна, що передбачає ознайомлення студентів із теоретичними і методичними основами організації освітнього процесу в закладах вищої освіти; ознайомлення із сучасними уявленнями про цілі й цінності педагогічної освіти, проблемами навчання і виховання здобувачів освіти, традиційними й інноваційними підходами до їх розв'язання.

Предмет вивчення навчальної дисципліни – теоретичні й методичні основи організації освітнього процесу в закладах вищої освіти; сучасні теорії про цілі й цінності педагогічної освіти; проблеми навчання і виховання здобувачів освіти, традиційні й інноваційні підходи до їх розв'язання.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити. «Основи педагогіки вищої школи» як навчальна дисципліна:

- а) ґрунтується на засвоєних під час навчання в загальноосвітній школі базових знаннях;
- б) закладає основи фахової мови спеціаліста, із перспективою використання здобутих знань у професійній діяльності;
- в) продовжує формувати мовну компетенцію, комунікативні навички майбутніх спеціалістів і сприяє становленню національно свідомої особистості.

Постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки).

Дисципліна інтегрується з дисциплінами українознавчого спрямування та з іншими дисциплінами на рівні використання фахової нормативної лексики.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Основи педагогіки вищої школи»

– забезпечення теоретичної і практичної підготовки студентів до виконання функціональних обов'язків викладача медичного закладу вищої освіти, розвиток педагогічних здібностей студентів; виховання професійно значущих якостей педагога; ґрунтовне вивчення студентами фундаментальних питань освіти і виховання, загальних закономірностей, принципів, форм, методів навчання й виховання здобувачів освіти; – забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку, місії Полтавського державного медичного університету.

Основні завдання вивчення навчальної дисципліни «Основи педагогіки вищої школи»:

- осмислення значущості педагогіки вищої школи для викладацької діяльності в медичному виші;
- забезпечення ґрунтового засвоєння основ педагогічної науки, теорії виховання та теорії навчання (дидактики).
- формування уявлення про сутність професійно-педагогічної діяльності, її цілісний і творчий характер;
- засвоєння мовно-етичних аспектів професійної діяльності викладача вищої школи і майбутнього лікаря;
- формування і зміцнення установки на постійне особистісне та професійне самовдосконалення;
- формування вмій педагогічної техніки (саморегуляція, мовний і немовний контакт тощо);
- опанування навичок творчого використання найбільш раціональних засобів організаційно-педагогічної та управлінської діяльності;
- розвиток умінь використання засвоєних педагогічних знань у повсякденному спілкуванні й організації взаємин з іншими суб'єктами й об'єктами навчально-виховного процесу у виші.

Компетентності та результати навчання з метою реалізації Цілей сталого розвитку і згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок із нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання в Стандарті).

Згідно з вимогами Стандарту та ОПП дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

- *інтегральна*: здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі, дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії;
- *загальні*: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності;
- здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
- *спеціальні (фахові, предметні)*:
 - здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів;
 - здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання;
 - здатність до визначення принципів і характеру лікування та профілактики захворювання;
 - здатність до оцінювання впливу довкілля, соціально-економічних і біологічних детермінант на стан здоров'я, індивідуума, сім'ї, популяції;
- дотримання професійної та академічної доброчесності, несення відповідальності за достовірність отриманих наукових результатів.

Програмні результати навчання

- Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Неси відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності;
- розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатнього для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я;
- спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенні вивчення навчальної дисципліни студенти мають

знати:

- структуру і зміст навчального процесу в медичному закладі вищої освіти;
- теорії навчання у вищій медичній школі;
- поняття про дидактику, категорії дидактики;
- методи забезпечення ефективного пізнавально-виховного процесу;

- зміст і напрями освіти у вищій школі в Україні;
- педагогічні та медико-педагогічні концепції й теорії;
- ціннісні освітні орієнтації лікаря вищої школи;

уміти:

- застосовувати педагогічні знання в повсякденній діяльності викладача медичного ЗВО і лікаря;
- планувати, організовувати й аналізувати різноманітні види навчальних аудиторних і дистанційних занять;
- розробляти ефективну дидактичну систему організації навчально-виховного процесу;
- використовувати сучасні педагогічні технології організації освітньо-виховного процесу;
- апробувати і використовувати інноваційні прийоми, методи та засоби навчання і виховання, що застосовуються в системі педагогічного процесу вищої медичної школи;
- розробляти педагогічні технології освітньо-виховної взаємодії;
- володіти навичками інноваційної дослідно-експериментальної форми педагогічної діяльності;
- володіти навичками контролю за навчальними досягненнями;
- володіти навичками автономної самостійної освіти лікаря як форми реалізації власного освітнього потенціалу в медичній практичній діяльності.

Лекції, передбачені програмою

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
1	Педагогіка як наука. Загальні засади педагогіки вищої медичної освіти	2
2	Дидактичні основи освітнього процесу у вищій медичній школі. Організація навчального процесу в системі вищої медичної освіти.	2
3	Методичні основи викладання навчальних дисциплін у вищій медичній школі	2
	Разом	6 годин

Тема 1. Педагогіка як наука. Загальні засади педагогіки вищої медичної освіти. Предмет і основні категорії педагогіки. Сутність педагогіки як науки. Завдання педагогіки вищої школи. Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук, її роль у процесі євроінтеграції і модернізації вищої освіти України. Категорії педагогіки вищої школи: професійне виховання, вища освіта, навчання впродовж дослідження, формування і розвиток особистості здобувача як суб'єкта навчання й майбутнього медичного фахівця; освітній процес, професійне

самовиховання. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими галузями знань. Актуальні проблеми теорії та практики сучасної педагогіки вищої школи. Питання визначення й освоєння сучасного змісту вищої медичної освіти.

Тема 2. Дидактичні основи освітнього процесу у вищій медичній школі. Організація навчального процесу в системі вищої медичної освіти. Поняття дидактики, її предмет і функції. Основні категорії дидактики: навчання, освіта, принципи навчання, зміст освіти, методи навчання, організаційні форми навчання. Історія становлення й розвитку дидактики. Зв'язок дидактики з іншими науками. Загальна теорія навчання і методики окремих предметів з основ загальнобіологічних і медичних наук, їхній взаємозв'язок.

Методичне забезпечення організації навчального процесу. Організація аудиторної роботи зі студентами. Організація самостійної та індивідуальної роботи студентів. Організація навчально-дослідної роботи студентів. Форми виховної роботи зі студентами. Організація праці викладача. Роль кафедри в організації освітнього процесу.

Тема 3. Методичні основи викладання навчальних дисциплін у вищій медичній школі. Методика читання лекцій. Методика проведення практичних і семінарських занять. Методика оцінки знань, умінь і навичок здобувачів. Методичні основи організації тестового контролю знань. Методика організації практичної підготовки майбутніх медичних фахівців.

Семінарські заняття за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на занятті

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Педагогіка в професійній підготовці медиків		
1	Основи педагогіки у професійній підготовці майбутніх лікарів	2
Змістовий модуль 2. Педагогічні основи освітньої діяльності		
2	Педагогічні основи освітньої діяльності. Особистісно-орієнтований освітній процес. Суб'єкти освітнього процесу.	2
Змістовий модуль 3. Педагогічні проблеми навчальної діяльності		
3	Психологічні та педагогічні проблеми навчальної діяльності	2
4	Загальна характеристика і системна організація навчання мотивації	2
Змістовий модуль 4. Педагогічна діяльність у медичному закладі вищої освіти		
5	Педагогічна діяльність у медичному закладі вищої освіти. Управління педагогічною діяльністю	2
6	Навчально-педагогічне співробітництво в освітньому процесі медичного навчального закладу. Спілкування в освітньому процесі медичного навчального закладу	2
7	Педагогічні технології у вищій медичній школі. Дидактичні основи управління навчально-творчою діяльністю здобувачів медичної	2

	освіти	
Змістовий модуль 5. Загальна характеристика сучасної системи освітньо-корекційних послуг		
8	Сучасна система спеціальних освітніх послуг. Сутність та особливості корекційно-розвивального навчання	2
9	Педагогічні системи освіти осіб із вадами слуху. Особливості розвитку, навчання та виховання осіб із порушеннями слухової функції	2
10	Особливості розвитку, навчання та виховання осіб із порушеннями зорової функції	2
11	Особливості розвитку, навчання та виховання осіб із порушеннями опорно-рухової системи	2
12	ПМК	2
	Разом	24 годин

Змістовий модуль 1. Педагогіка в професійній підготовці медиків

Семінарське заняття 1. Тема: Основи педагогіки в професійній підготовці майбутніх лікарів. Закономірності й механізми освітньої діяльності. Місце педагогіки як міждисциплінарної галузі наукового знання у процесі підготовки лікарів-педагогів. Становлення і сучасний стан педагогіки. Педагогіка як наука: предмет, завдання, методи дослідження. Педагогічні основи професійної підготовки сучасного фахівця.

Змістовий модуль 2. Педагогічні основи освітньої діяльності

Семінарське заняття 2. Тема: Педагогічні основи освітньої діяльності. Особистісно-орієнтований освітній процес. Суб'єкти освітнього процесу. Освітній процес як соціальна й діяльнісна система. Теорія навчання. Концепція розвитку і навчання Л. Виготського. Особистісно-діяльнісний підхід до організації освітнього процесу. Компетентнісний підхід до освітніх результатів. Загальні й специфічні компетентності.

Двостороння єдність навчання – учіння в освітньому процесі. Розвиток пізнавальної сфери й інтелекту особистості. Стратегії формування нових знань і здібностей. Розвивальне навчання в освітніх процесах. Психолого-педагогічні характеристики суб'єктів освітнього процесу. Формування особистості залежно від типу провідної діяльності в концепціях розвитку особистості.

Змістовий модуль 3. Педагогічні проблеми навчальної діяльності

Семінарське заняття 3. Тема: Психологічні та педагогічні проблеми навчальної діяльності. Загальна характеристика навчальної діяльності. Теоретичні основи навчальної діяльності. Структура і предметний зміст навчальної діяльності. Компонентний склад структурної організації навчальної діяльності. Вікова характеристика суб'єктів навчальної діяльності. Научуваність – найважливіша характеристика суб'єктів навчальної діяльності, її критерії та показники.

Семінарське заняття 4. Тема: Загальна характеристика і системна організація навчання мотивації. Основні підходи до дослідження мотивації. Психологічні та педагогічні чинники, що впливають на процес навчання. Засвоєння – центральна ланка навчальної діяльності. Загальна характеристика і структурна організація засвоєння. Формування інтегративних навичок в процесі засвоєння. Критерії сформованості навичок. Самостійна робота – найвища форма навчальної діяльності.

Змістовий модуль 4. Педагогічна діяльність у медичному закладі вищої освіти

Семінарське заняття 5. Тема: Педагогічна діяльність у медичному закладі вищої освіти. Управління педагогічною діяльністю. Методологічна структура педагогічної діяльності. Загальна характеристика педагогічної діяльності. Педагогічні функції та вміння. Психологічна характеристика педагогів. Індивідуально-особистісні особливості педагогів. Стилi педагогічної діяльності. Професія педагога і педагогічні здібності. Педагогічне проектування і педагогічні технології. Алгоритм системного моделювання навчально-виховного процесу в медичному закладі вищої освіти. Психологічні й дидактичні основи побудови інтегрованих навчальних курсів як критерії ефективності педагогічної діяльності. Розроблення інтегрованого навчального курсу – основа вдосконалення навчально-виховного процесу в медичному закладі вищої освіти. Психологічний аналіз навчального заняття в діяльності викладача.

Семінарське заняття 6. Тема: Навчально-педагогічне співробітництво в освітньому процесі медичного навчального закладу. Спілкування в освітньому процесі медичного навчального закладу. Навчально-педагогічна співпраця як сучасна тенденція в освіті. Взаємодія як категорія. Її основні характеристики. Вплив співпраці на навчальну діяльність. Спілкування як форма взаємодії. Педагогічне спілкування як форма взаємодії суб'єктів освітнього процесу. Психологічний аналіз педагогічного спілкування. Діалог і монолог у педагогічному спілкуванні. Бар'єри в педагогічній взаємодії, спілкуванні й навчально-педагогічній діяльності. Провідні напрями ускладнень у педагогічній взаємодії. Синтонічна модель педагогічного спілкування в процесі навчально-педагогічної діяльності.

Семінарське заняття 7. Тема: Педагогічні технології у вищій медичній школі. Дидактичні основи управління навчально-творчою діяльністю здобувачів медичної освіти. Поняття педагогічної технології та її класифікація. Кредитно-модульна технологія навчання. Дистанційна технологія навчання. Проектування педагогічних технологій. Концептуальні основи управління навчально-творчою діяльністю студентів медичних закладів вищої освіти. Педагогічні закономірності та принципи управління навчально-творчою діяльністю студентів медичних ЗВО. Дворівнева педагогічна технологія управління навчально-творчою діяльністю студентів медичних закладів вищої освіти.

Змістовий модуль 5. Загальна характеристика сучасної системи освітньо-корекційних послуг

Семінарське заняття 8. Тема: Сучасна система спеціальних освітніх послуг. Сутність і особливості корекційно-розвивального навчання.

Галузі корекційно-розвивального навчання. Предмет, завдання і понятійно-категоріальний апарат корекційно-розвивальної педагогіки. Перспективи розвитку корекційно-розвивальної педагогіки в Україні. Диференціація системи закладів для осіб, що потребують корекції розвитку. Можливості інтегрованого й інклюзивного навчання і виховання осіб, що потребують корекції розвитку. Ментальна корекція в умовах війни.

Семінарське заняття 9. Тема: Педагогічні системи освіти осіб із вадами слуху. Особливості розвитку, навчання та виховання осіб із порушеннями слухової функції.

Роль слуху в розвитку людини. Причини виникнення і класифікація порушень слухової функції. Навчання й виховання осіб із порушеннями слухової функції у спеціальних закладах. Організація допомоги особам із порушеннями слуху в умовах вищої школи.

Семінарське заняття 10. Тема: Особливості розвитку, навчання і виховання осіб із порушеннями зорової функції.

Порушення зору як психолого-педагогічна проблема. Класифікація порушень зорової функції та причини їх виникнення. Навчання і виховання осіб із порушеннями зорової функції у спеціальних закладах. Організація допомоги особам із порушеннями зору в умовах вищої школи.

Семінарське заняття 11. Тема: Особливості розвитку, навчання і виховання осіб із порушеннями опорно-рухової системи.

Сутність, етіологія і патогенез порушень опорно-рухової системи. Психолого-педагогічна характеристика осіб із порушеннями опорно-рухової системи. Навчання й виховання осіб із порушеннями опорно-рухової системи у спеціальних закладах. Корекційні прийоми реалізації індивідуального підходу до осіб із порушеннями опорно-рухової системи в умовах інтегрованого навчання.

Семінарське заняття 12. ПМК.

Тематичний план практичних занять не передбачені програмою.

Самостійна робота

Тема	Кількість годин	Вид контролю
Підготовка до практичних занять – теоретична	30	Поточний

підготовка та опрацювання практичних навичок		
Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять (перелік):		
Система педагогічних наук. Педагогіка і медицина	2	Поточний
Методи науково-педагогічних досліджень	2	Поточний
Історія, сучасний стан і перспективи розвитку вищої медичної освіти України	2	Поточний
Педагогічні погляди Демокріта, Сократа, Платона, Аристотеля	2	Поточний
Основні види навчальних занять і методи навчання	2	Поточний
Методологічні й методичні основи активізації освітнього процесу у вищій медичній школі	2	Поточний
Особистісно-орієнтований освітній процес.	2	Поточний
Студент як суб'єкт навчальної діяльності.	2	Поточний
Методологічні й методичні основи активізації освітнього процесу у вищій медичній школі	2	Поточний
Загальна характеристика і системна організація основи управління навчально-творчою діяльністю здобувачів медичної освіти	2	Поточний
Управління педагогічною діяльністю	2	Поточний
Культура педагогічного спілкування у вищому медичному навчальному закладі	2	Поточний
Дидактичні основи управління навчально-творчою діяльністю здобувачів вищої медичної освіти	2	Поточний
Теорії виховання у вищій медичній школі. Проблеми виховання сучасної молоді	2	Поточний
Педагогічна майстерність викладача та шляхи її формування	2	Поточний
Разом	60	

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання, за які студенти можуть набрати додаткові бали, виконуються під час участі у студентських конференціях. Бали за індивідуальну роботу можуть отримати студенти за призові місця у Міжнародних та Всеукраїнських студентських конференціях, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт. Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові за 1-3 місце.

Кількість балів, які нараховуються за індивідуальні завдання, залежить від їхнього обсягу і значимості, але не більше **10 балів**. Їх додають до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до ПМК

1. Предмет і основні категорії педагогіки. Сутність педагогіки як науки.
2. Завдання педагогіки вищої медичної школи. Місце педагогіки вищої медичної школи в системі педагогічних наук.
3. Розвиток педагогіки вищої медичної школи як самостійної педагогічної науки.
4. Концепції вітчизняних педагогів (Г.С. Сковорода, Г. Ващенко, В.О. Сухомлинський).
5. Ідеї В. Вернадського в освіті. Проблеми вищої медичної школи у педагогічній спадщині М. Пирогова.
6. Сучасний стан педагогіки. Технологія дистанційного навчання. Сучасні інформаційні технології навчання.
7. Процес освітньої євроінтеграції в Україні.
8. Модернізація вищої медичної освіти. Компетентнісні засади як підґрунтя модернізації.
9. Компетентнісний підхід як нова парадигма вищої медичної освіти України.
10. Принципи навчання в медичному закладі вищої освіти. Методи організації навчального процесу у вищій медичній школі.
11. Сутність і структура педагогічного процесу. Закономірності та принципи педагогічного процесу.
12. Педагогічні технології. Моделі навчальних технологій у вищій медичній школі. Педагогічна діяльність викладача медичного закладу вищої освіти.
13. Державний стандарт вищої освіти.
14. Системи вищої медичної освіти за кордоном. Сучасний стан і перспективи розвитку медичної освіти в найбільш розвинених країнах.
15. Загальна характеристика сучасної системи освітньо-корекційних послуг.
16. Поняття про дидактику вищої школи. Основні категорії дидактики.
17. Сучасні системи навчання в медичному закладі вищої освіти. Сутність і класифікація педагогічних технологій.
18. Навчальна лекція і методика її викладання. Семінарські та практичні заняття, методика їх проведення.
19. Педагогічні інновації в медичному закладі вищої освіти. Інноваційні види навчання.
20. Мета і завдання виховання в медичному закладі вищої освіти.
21. Науково-педагогічна діяльність викладача вищої школи, її структура і моделі втілення.
22. Типологія стилів викладацької діяльності викладача медичного закладу вищої освіти.
23. Мовна культура в науковому і навчальному спілкуванні викладача.
24. Педагогічне спілкування викладача медичного закладу вищої освіти. Класифікація стилів і моделей спілкування.

25. Медична педагогіка як форма організації освітнього процесу в медичному закладі вищої освіти.
26. Медико-педагогічна традиція в авторських концепціях М.І. Пирогова, І.П. Павлова, І.О. Сікорського, В. М. Кащенко («лікувальна педагогіка»), Л.С. Виготського.
27. Зв'язок педагогіки з медициною. Проблеми цивілізації як чинник сучасних хвороб.
28. Досвід закордонної системи лікувально-профілактичних шкіл. Орієнтація профілактичних занять лікарів на різні групи населення.
29. Безперервна освіта лікаря. «Етичний кодекс лікаря України» про необхідність безперервного самовдосконалення і підвищення кваліфікації медиками.
30. Сутність та особливості корекційно-розвивального навчання.

Перелік практичних навичок для ПМК:

- демонструє знання психолого-педагогічних і комунікаційних теорій, теорій навчання й виховання, провідних напрямів і перспектив розвитку освіти та педагогічної науки в Україні;
- знає й розуміє концепції, принципи, сучасні методи, прийоми і форми організації освітнього процесу, в тому числі, різнорідних груп здобувачів освіти, відповідно до вимог стандарту базової освіти;
- демонструє знання й розуміння методів навчання і забезпечує їх використання в освітньому процесі;
- вміє планувати й організовувати процес навчання здобувачів, застосовувати сучасні методи навчання і форми організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів; обирати й застосовувати методичне і дидактичне забезпечення.
- знає й розуміє індивідуальні особливості навчання різнорідних груп здобувачів, демонструє готовність застосовувати диференційований підхід до їх навчання, організовувати освітній процес з урахуванням їхніх особливих потреб;
- уміє виконувати моніторинг і діагностику освітніх досягнень здобувачів, застосовуючи ефективні методи контролю, у тому числі за допомогою комп'ютерного тестування.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – ПМК.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) відбувається по завершенні вивчення програмного матеріалу модуля з дисципліни і проводиться, як правило, на останньому занятті модуля. Складання й перескладання підсумкового модульного контролю проводиться відповідно до «Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті».

До ПМК допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів упродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків семінарських занять, засвоїли теми, винесені для самостійної роботи в межах модуля, та

виконали всі вимоги з дисципліни, які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни.

Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність).

За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності (п.2.2.5. Правил внутрішнього розпорядку) результати оцінювання, отримані під час складання ПМК, здобувачу освіти за відповідь виставляється оцінка «незадовільно».

Здобувачі вищої освіти, які під час вивчення модуля, з якого проводиться підсумковий контроль, мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0, звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці 2, при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю» та індивідуальний навчальний план студента.

Таблиця №2. Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен і традиційній чотирибальній оцінці

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль і/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		

2,95	71	47	118				
3	72	50	122	Е	3 задовільно		
3,05	73	50	123				
3,1	74	50	124				
3,15	76	50	126				
3,2	77	51	128				
3,25	78	52	130				
3,3	79	53	132	Д			
3,35	80	54	134				
3,4	82	54	136				
3,45	83	55	138				
3,5	84	56	140				
3,55	85	57	142				
3,6	86	58	144	С	4 добре		
3,65	88	58	146				
3,7	89	59	148				
3,75	90	60	150				
3,8	91	61	152				
3,85	92	62	154				
3,9	94	62	156				
3,95	95	63	158				
4	96	64	160				
4,05	97	65	162			В	
4,1	98	66	164				
4,15	100	66	166				
4,2	101	67	168				
4,25	102	68	170				
4,3	103	69	172				
4,35	104	70	174				
4,4	106	70	176				
4,45	107	71	178				
4,5	108	72	180	А	5 відмінно		
4,55	109	73	182				
4,6	110	74	184				
4,65	112	74	186				
4,7	113	75	188				
4,75	114	76	190				
4,8	115	77	192				
4,85	116	78	194				
4,9	118	78	196				
4,95	119	79	198				
5	120	80	200				

Методика і засоби стандартизованого оцінювання при складанні модульного контролю

Засоби діагностики успішності студентів: тести; індивідуальні профілізовані завдання.

ПМК складають шляхом написання письмової роботи, яка складається з трьох частин (завдань): теоретичне, тестове та практичне завдання. За теоретичне завдання студент може набрати максимум 40 балів, за тестове і практичне завдання по 20 балів.

Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю становить 80.

Методика і засоби стандартизованого оцінювання при складанні заліку

Засоби діагностики успішності студентів: усне опитування на семінарських заняттях; фіксовані доповіді з презентацією; письмові аудиторні й домашні роботи; тестування.

Система поточного і підсумкового контролю

Оцінювання – це один із завершальних етапів навчальної діяльності студента й визначення успішності навчання. При оцінюванні надається перевага стандартизованим методам: тестуванню, структурованим індивідуальним письмовим роботам. Підсумкове оцінювання результатів навчання в ПДМУ здійснюється за єдиною 200-бальною шкалою. Оцінка здобувача освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних і загальних компетентностей до запланованих результатів навчання (у відсотках). При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1).

Таблиця 1. Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 100% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 95% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Оцінка з дисципліни виставляється кафедрою за традиційною (національною) 4-бальною шкалою на основі середньої кількості балів за всі модулі, що передбачені програмою дисципліни.

Шкала переведення середньої кількості балів за всі модулі, що передбачені програмою з дисципліни, у традиційну оцінку за 4-бальною шкалою дисциплін та для всіх кафедр єдина (таблиця 3).

Таблиця 3. Переведення середньої кількості балів за всі модулі, що передбачені програмою з дисципліни, у традиційну оцінку за 4-бальною шкалою

Середня кількість балів за всі модулі дисципліни	Традиційна оцінка за 4-бальною шкалою
122 – 138	3
140 – 178	4
180 – 200	5

Оцінка з дисципліни не виводиться (не конвертується) в оцінки ECTS.

Результати складання студентом заліку вносять у відомість обліку успішності, індивідуальний навчальний план і залікову книжку студента. Оцінку з дисципліни виставляють студенту не пізніше ніж на наступний робочий день після заліку, ПМК.

Методи навчання

На семінарських заняттях застосовуються три групи методів навчання: словесні (вербальні), наочні, практичні:

- **словесні (вербальні) методи навчання:** лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж;
- **наочні методи:** спостереження, використання посібників, ілюстрацій, презентацій;

- **практичні методи:** виконання індивідуальних письмових завдань.

Максимальна ефективність навчання може бути досягнута лише за умови раціонального (системного) поєднання різних методів.

Активні методи навчання

- тематичні дискусії;
- мозковий штурм;
- круглий стіл
- аналіз конкретних ситуацій (кейс-метод);
- імітаційні завдання;
- метод проєктування;
- проблемний виклад;
- частково-пошукові, дослідницькі, евристичні методи;
- презентації;
- тренінги;
- ділові ігри та ін.

Методи контролю

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на семінарських заняттях відповідно до конкретної мети заняття та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами через систему індивідуальних тестових завдань, усне опитування, оприлюднення фіксованих доповідей і презентацій. Застосовуються також такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- усний;
- письмовий;
- практична перевірка (система тренувальних вправ і творчих завдань);
- тестовий (блок тестових завдань);
- програмований контроль (для відпрацювання пропущених практичних занять);
- самостійна робота;
- написання наукових повідомлень;
- самоконтроль, самооцінка.

Види контролю:

- попередній (вихідний);
- поточний;
- підсумковий контроль.

Засоби оцінювання та методи демонстрації результатів навчання (усні відповіді, виконання практичних завдань, презентації результатів виконаних завдань і проведених досліджень, виступи на наукових заходах із повідомленнями, в яких викладено результати власних наукових досліджень, інші види індивідуальних і групових завдань).

Види контролю:

- поточний;
- ПМК.

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма.
2. Список рекомендованої літератури.
3. Тести для перевірки виконання самостійної роботи студентів.
4. Мультимедійні презентації (за необхідності).

Рекомендована література

Базова

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
2. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів, 2-е вид. – К., «Освіта України», «КНТ», 2008. – 528 с.
3. Максименко С.Д., Філоненко М.М. Педагогіка вищої медичної освіти. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К., Видавництво «Центр учбової літератури», 2022.
4. Пащенко М.І., Красноштан М.І. Педагогіка: Навч. посіб. – К.: Видавництво «Центр учбової літератури», 2022.
5. Сікорський П.І. Нова педагогіка. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. – 540 с.
6. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: "Академвидав", 2006.

Додаткова

1. Немченко С. Г. Педагогіка вищої школи : підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С. Г. Немченко, В. В. Крижко, І. Ф. Шумілова, О. М. Старокожко, О. Б. Голік. – Бердянськ : БДПУ, 2020. – 517 с.
2. Освітні технології: Навч. – метод. посіб. /О.М. Пехота, А.З.Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001.– 256 с.
3. Сбруєва А. А., Рисіна М. Ю. Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах. Суми, 2000. - 208 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського, електронний каталог періодичних видань.
2. <http://www.library.edu-ua.net/id/485/> – Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського НАПН України.
3. <http://library.gov.ua/> - Національна наукова медична бібліотека України.
4. <http://vognutyi.ru/lib/> – колекція електронних книг.
5. <https://mon.gov.ua/ua> – Міністерство освіти і науки України – офіційний сайт.
6. <http://enc-dic.com/pedagogics> – педагогічний словник.
7. <http://uk.wikipedia.org/wiki> – Вікіпедія, вільна енциклопедія.

8. http://www.klex.ru/books/age_psychology/diary.rar – електронна бібліотека праць класиків педагогіки.
9. <http://www.ukrainians-world.org.ua/ukr/peoples/?letter=%D0%9C> – енциклопедія «Українці в освіті».
10. Сайт ПДМУ, сторінка кафедри; репозитарій ПДМУ.

<https://ukrstudy.pdmu.edu.ua/>

<https://ukrstudy.pdmu.edu.ua/common/navchalno-metodichni-vidannya>

<https://repository.pdmu.edu.ua/collections/558d0c0d-d847-48f5-923f-4c4c0da68faf>

<https://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/225>

Розробники:

- Шевченко О.М. – доцент закладу вищої освіти кафедри українознавства та гуманітарної підготовки, кандидат педагогічних наук, доцент;
- Лещенко Т.О. – завідувачка кафедри українознавства та гуманітарної підготовки, кандидат філологічних наук, доцент.